O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI KITOB PALATASI

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 2002 йил 19 июнь, чоршанба • №48 (11.436) • Эркин нархда сотилади

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қўмитасида

КУН ТАРТИБИДА – МУДОФАА МАСАЛАЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Сирдарё ва Жиззах вилоятларидаги ижроси муҳокама қилинди.

Шунингдек, «Ўзбекистон Республикасининг Давлат чегараси тўғрисида»ги Қонунининг Сурхондарё ва Тошкент вилоятларида ижро этилиши, давлат чегарасини ҳимоя қилиш ҳамда қўриқлашда аҳолининг ва «Чегара посбонлари» жамоат тузилмаларининг ролини ошириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасининг қарори бажарилиши билан боғлиқ масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Йиғилишни Қўмита раиси Аҳтам Турсунов бошқарди.

Йиғилишда йўл қўйилаётган камчиликларга кўпроқ эътибор қаратилди. Аниқланишича, Жиззах вилоятида 2001 йил кузги чақирув тиббий кўригидан кейин ҳарбий хизматга олинган 17 нафар, Сирдарё вилоятида эса 6 нафар ҳарбий хизматчи саломатлиги туфайли ҳарбий хизматдан қайтиб келган.

Жиззах вилоятида қонун ижроси билан боғлиқ тадбирлар фақат чақирув бошланиши арафасида кўриб чиқилиб, чақирув комиссияларининг таркиби тасдиқланадиган қарорлар қабул қилиш билан чегараланиб қолиш ҳолларига йўл қўйилмоқда. Вилоят мудофаа ишлари бўлимларига ажратилган биноларнинг кўпчилиги таъмир талаб. Жиззах шаҳри, Фориш туман мудофаа ишлари бўлимларининг чақирув пунктларига ажратилган биноларни таъмирлаш чўзилиб кетгани танқид остига олинди.

Кун тартибидаги иккинчи масалани муҳокама қилиш чоғида юртимиз тинчлиги, осойишталиги, ҳар жиҳатдан чегарамиз мустаҳкамлигига ва унинг қандай қўриқланишига бевосита боғлиқлиги таъкидланди.

Бугунги вазият нафақат чегарачиларимизни, балки барчамиз, айниқса чегара ҳудудида яшайдиган аҳолининг хушёрлигини талаб қилмоқда. Шу боис Қўмита йиғилишида етти ой аввал қабул қилган қарорнинг (давлат чегарасини ҳимоя қилиш ҳамда қўриқлашда аҳолининг ва «Чегара посбонлари» жамоат тузилмаларининг ролини оширишга доир Қарори) ижросига алоҳида эътибор қаратилди.

Йиғилишда кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш ҳамда Қўмитанинг қарори тўлиқ бажарилиши юзасидан вилоят ҳокимликларига ҳамда Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмитага муайян тавсиялар бериш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз.

ОМБОРГА ДОН ТЎКИЛДИ

Бўка туманида ғалла ўрими қизғин паллага кирмоқда. Бу йил бўкалик ғаллакорлар 14 минг 330 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирдилар. Шартнома режасига мувофиқ давлатга 32 минг тонна дон топширилиши керак. Мутахассисларнинг ҳисобларига қараганда, далаларда ушбу режани қарийб икки ҳисса ошириб қоплайдиган даражада ҳосил пишиб етилмоқда. Шунга асосланган бўкаликлар 60 минг тонналик хирмонни мўлжаллаб, мавсумни уюшқоқлик билан бошладилар.

Ўрим-йиғим оммавий тус олгач, ғаллазорларда 31 та «Кейс» ва 25 та «Россия» комбайнлари ишлайди. Уларнинг бирор дақиқа ҳам бекор туриб қолмай, тўла қувват билан ишлашларини таъминлаш мақсадида махсус ўрим-йиғим жадвали тузилди. Унда ҳам донни тўкиб сочмай, ҳам юксак суръатлар билан ўриб-янчишлари учун комбайнчиларга, таъмирловчи гуруҳ аъзоларига, ғаллани пешма-пеш ташувчи ҳайдовчиларга керакли шарт-шароитларни яратиб бериш назарда тутилган. Бундан ташқари донни тўкиб сочмай ўрган комбайнчиларга пул мукофоти, бир кунда 100 тоннага етказиб ғалла ўриб-янчиб берган комбайнчиларга 200 килограммдан дон берилади.

Тумандаги «Қашқадарё» ширкат хўжалигида оилавий пудратчилар билан гектаридан ўртача 40 центнердан дон топшириш юзасидан шартнома тузилган. Улар эса, меҳнатларига яраша даромадли бўлиш учун ҳосилдорликни камида 50 центнерга етказишга ҳаракат қилишди ва кўпчиликнинг бунга эришгани далалардаги ҳосил чўғидан яққол кўриниб турибди.

СУРАТДА: ота-бола Ҳамробобо ва Эркин Жониевларга тегишли майдонларда «Кейс» юксак унум билан ишламоқда.

Александр МАЛЬЦЕВ олган сурат.

ВИЛОЯТ ҳаёти

БИР КУН КАДРЛАР ЎҚИЙДИ

Янгийўл шаҳар ҳокимлиги кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш масаласига алоҳида эътибор бермоқда.

Ҳокимлик маънавият-маърифат маркази шаҳар кенгаши билан ҳамкорликда кадрлар захираси учун ўқув машғулотларини ташкил этди.

Ҳар ҳафта мунтазам равишда ўтказилаётган бундай машғулотларда ҳуқуқшунослар, иқтисодчилар ва файласуфлар ўз маърузалари билан иштирок этмоқдалар.

Зуҳра ҲАЙДАРОВА.

КИТОБСЕВАР ҲОМИЙЛАР ТУҲФАСИ

Юқоричирчиқ туманидаги Алишер Навоий номли Янгибозор марказий кутубхонаси ва унинг тасарруфидаги қишлоқ шахобчаларида 438200 нусха бадиий ва сиёсий адабиётлар мавжуд. Доимий китобхонлар сони эса, 22845 кишини ташкил этади.

Яқинда туман марказий кутубхонаси ва унинг жойлардаги шахобчаларига ҳомийлар томонидан 780 минг сўмлик 863 нусха янги бадиий ҳамда сиёсий адабиётлар совға қилинди.

Ҳомийлар маблағига олинган янги адабиётлар ичида қомусий китоблар ҳамда қатор шоир ва ёзувчиларимиз томонидан истиқлол йилларида яратилган асарлар бор. Янги адабиётлар кутубхона жавонларини янада бойитди.

Латифжон МАНСУРОВ.

ҚЎЛИ ОЧИҚЛИК ҲАМ ЗИЙНАТ

Янгийўлдаги «Ўткир» хусусий фирмаси раҳбари Гулнора Маҳмудова етим-есир, ногиронлар ҳамда кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига меҳр-мурувват кўрсатиб келаяпти.

2002 йил — Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан бу тадбиркор аёл тиббиёт соҳасида кўп йиллар ишлаб, элу юртга танилган 40 нафар фахрийга моддий ёрдам ажратди.

Ўз мухбиримиз.

ВИЛОЯТ ҳаёти

ЯПОНИЯДА ТАҲСИЛ ОЛАДИЛАР

Япониянинг JICE халқаро ҳамкорлик маркази Япония олий ўқув юртларида ўқиш учун 20 нафар ўзбек ёшларини тайёрлади. Тошкентдаги бизнес марказида япон тили бўйича билимларини такомиллаштириш учун кунчиқар мамлакатга юборилаётган ёшлар билан учрашув ўтказилди.

— Бу йигит-қизлар «Япония грантлари бўйича кадрлар тайёрлаш учун стипендиялар тақдим этиш» лойиҳаси доирасида таҳсил олаётган истеъдодли ёшларнинг учинчи гуруҳи ҳисобланади, — деди лойиҳа мувофиқлаштирувчиси Э.Танака. — Мазкур ёрдам беғараз асосда бўлиб, Тошкентда япон тилини ўқитиш ва Япония олий ўқув юртида таҳсил олиш Япония ташқи ишлар вазирлигининг ривожланаётган мамлакатларга расмий ёрдам жамғармаси томонидан тўланади.

Танланган университет магистратурасида ўқиш муддати 1,5 ёки 2,5 йилни ташкил этади. Лойиҳанинг асосий мақсади инсон ресурслари тараққиёти режаларини амалга оширишда Ўзбекистонни қўллаб-қувватлаш ҳамда икки томонлама муносабатларни мустаҳкамлашдан иборат. Айнан шу боис гуруҳга келгусида ўз соҳаларида етакчи бўлиш салоҳиятига эга 22 ёшдан 35 ёшгача бўлган кишилар танлаб олинади.

«Туркистон-пресс».

Тошкент Давлат аграр университетида шу йил 26 май-1 июнь кунлари Бухоро шаҳрида бўлиб ўтган "Универсиада-2002" мусобақаларида ғолибликни қўлга киритган талабаларни тақдирлашга бағишланган маросим бўлиб ўтди.

ҒОЛИБЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

Тадбирда Олий ва ўрта махсус таълим вазири С. Ғуломов мамлакатимизда Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан ишлаб чиқилган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури талабларига мувофиқ ёшларга билим бериш, жумладан, уларни спортга кенг жалб этишнинг узвий тизими тобора шаклланиб бораётганини таъкидлади. Мактаб ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари", академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг "Баркамол авлод" ўйинлари, олий ўқув юртлари талабаларининг "Универсиада" спорт мусобақалари бунинг ёрқин мисолидир.

– Университетимизнинг "Универсиада-2002" мусобақаларида иштирок этган 103 талабасидан 16 нафари олтин, кумуш ва бронза медалларига сазовор бўлди, – деди Тошкент Давлат аграр университети ректори Ҳ. Бўриев. – Университетимизда талабаларнинг кенг билим олиши билан бир қаторда спорт билан шуғулланиши учун ҳам барча шароит яратилган. Бунинг натижаси ўлароқ, талабаларимиз нуфузли мусобақаларда юқори кўрсаткичларга эришмоқда.

Тадбирда Бош вазир ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Н. Юсупов ғолибларга эсдалик совғаларини топширди.

Университетнинг магистратура босқичи талабаси, чалқанча сузиш бўйича Осиё чемпиони, "Универсиада-2002" спорт ўйинларининг иккита олтин медали соҳибаси Саида Искандарова Тошкент вилоят ҳокимлиги томонидан "ТИКО" автомобили билан тақдирланди.

Ҳулкар СОДИҚОВА, ЎзА мухбири.

СУРАТДА: Саида ўз автомашинаси билан.

Рустам ШАГАЕВ олган сурат.

Кичик ва ўрта бизнес – иқтисодиётимиз келажаги

ҲАРАКАТ БОР, НАТИЖА ЭСА...

Ёки Бекобод туманида кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликни ривожлантиришдаги ютуқ ва камчиликлар хусусида мулоҳазалар

Иқтисодиётда устувор йўналишлардан бири бўлган кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш юзасидан Бекобод туманида ҳам муайян ишлар қилинаяпти. Хусусан, тадбиркорлик ва мулкчиликнинг янги шакллари юзага келиши ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқда, бунда ишлаб чиқариш тузилмаларининг фаоллигини ва ташаббускорлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Мазкур тузилмаларни барпо этиш ва уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида махсус дастур ишлаб чиқилган. Туман ҳокимлиги, туман товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, тижорат банклари ва бошқа мутасадди ташкилотлар уни амалга ошириш учун яқин ҳамкорлик қилмоқдалар. Бу йўлда амалга оширилаётган чора-тадбирлар, албатта ўз самарасини бераяпти. Ҳозир туманда кичик ва ўрта бизнес тузилмалари 540 тадан ошди. Бу эса ўз навбатида янги иш ўринларини очишга имкон бермоқда. Фақатгина жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида 673 та иш ўринлари ташкил этилди. Уларнинг 436 таси якка тартибдаги меҳнат фаолиятига, 237 таси юридик мақомга эга бўлган кичик ва ўрта бизнес тузилмалари ҳиссасига тўғри келади. Уларнинг иқтисодиётнинг турли жабҳаларидаги мавқеи мустаҳкамланиб, маҳсулот ишлаб чиқаришдаги улуши муттасил ортиб бормоқда. Чунончи, шу йил 3 ойлик якунларига назар соладиган бўлсак, туманда тайёрланган саноат маҳсулотларининг 13,5 фоизи тадбиркорлик субъектлари улушига тўғри келади. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4,2 фоизга ошди. Шунингдек, улар ҳисобига савдодаги товар айланмасининг 52,5 фоизи тўғри келди. 81,1 миллион сўмлик пуллик хизмат кўрсатилди. 18,9 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

– Кичик ишлаб чиқариш тузилмалари фаолиятини яхшилаш юзасидан имкон даражасида барча чора-тадбирлар кўрилаяпти, – дейди тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш туман бўлими бошлиғи Одилжон Охунов. – Айниқса, уларни имтиёзли ва кам фоизли кредитлар билан таъминлашда яқиндан кўмаклашаяпмиз. Биргина ўтган йили тадбиркорларга икки юз миллион сўм миқдорида кредитлар берилди.

(Давоми 2-бетда).

Таълим

ИККИ ХИЛ МАНЗАРА

Чамаси икки йиллар аввал Оҳангарон туманида хизмат сафарида бўлиб, мактабларда «Таълим тўғрисида»ги Қонун ҳамда «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»нинг ижроси ҳақида мақола тайёрлашга тўғри келган эди. Бу галги сафаримизнинг мақсади туман мактабларининг бугунги ҳолати, биноларни таъмирлаш ишларининг мароми, ўқитиш тизимидаги ютуқлар, муаммо ва камчиликларни ўрганишга қаратилди.

Хўш, орада ўтган икки йил мобайнида Оҳангарон мактабларида нима ўзгарди? Туманда таълим-тарбия янгиланиш босқичи талаблари даражасидами?

Шуни айтиш керакки, ўқиш мавсумининг якунланиши билан тумандаги элликдан зиёд мактабнинг барида таъмирлаш ишлари бошлаб юборилган. Ҳатто айрим билим масканларида бу муҳим иш аллақачон ниҳоясига ҳам етказилди.

12-ўрта мактабда бунга ўзимиз ҳам гувоҳ бўлдик. У ерда ҳар жиҳатдан ибратли ишлар амалга оширилаётганини алоҳида айтиб ўтиш лозим. Бу билим масканини, шаҳарнинг замонавий мактабларидан асло қолишмайди. Аллақачон бу ерда жорий таъмирлаш ишлари ниҳояланган, билим ўчоғи ўқув йилини бошлаш учун тайёр ҳолатда. Фанларга ихтисослашган хоналарни кўриб, ўқувчиларга илм олиш учун яратилган шароитларга ҳаваси келади кишининг.

Таъмирдан сўнг синф хоналарини саранжомлаётган ўқувчилар билан суҳбатлашганда, уларнинг ўқишга бўлган қизиқиши, дунёқарашининг кенглиги, фикрларининг теранлигидан мамнун бўлдик.

15-ўрта мактабдаги ишларнинг бориши билан танишиш натижасида бу таассуротлар янада бойиди. Тажрибали муаллим, ташкилотчи Хафиза Файзиева раҳбарлик қилаётган ушбу билим масканида ҳам барча нарса батартиб, ўқув ишларидан тортиб ташкилий масалаларнинг бари тўғри йўлга қўйилган. Икки қаватдан иборат бўлган мактаб биноси таъмирдан чиқай деб қолган. Кейинги ўқув йили учун пухта ҳозирлик кўриляпти. Қувонарли жойи шундаки, яқинда ушбу мактабга замонавий компьютерлар келтирилди.

Аммо, бошқа мактабларда бўлганимизда, бу таассуротларни ўзгартиришга тўғри келди.

(Давоми 3-бетда).

ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

МАВЗУ

ОИЛА ВА САЛОМАТЛИК

Тошкент Давлат аграр университетида репродуктив саломатлик ва оила экологияси муаммоларига бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Тадбир Республика хотин-қизлар қўмитаси ва «Оила» илмий-амалий маркази билан ҳамкорликда ташкил этилди.

Анжуманда мамлакатимизда соғлом оилани шакллантириш ҳамда ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш борасида хайрли ишлар амалга оширилаётгани таъкидланди. Экологик мафкура ва маданият, таълим-тарбия, қизлар саломатлиги ва репродуктив маданиятни шакллантиришга бағишланган маърузалар тингланди.

БЎЗСУВ СОҲИЛИДА МУЗЕЙ

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги Бўзсув соҳилида барпо этилган «Шаҳидлар хотираси» ёдгорлик мажмуида муаззам бино қад ростламоқда.

У Президентимизнинг «Қатағон қурбонларини ёд этиш кунини белгилаш тўғрисида»ги Фармонига кўра бунёд этилаётган «Қатағон қурбонлари хотираси» музейидир. 400 квадрат метр майдонни эгаллаган бу зиёратгоҳ истиқлолимизнинг ўн бир йиллик байрами арафасида ишга тушади.

Ҳозир мустамлака тузуми жабрини кўрганларнинг ҳаёти билан боғлиқ ҳужжатлар ва бошқа материаллар йиғилмоқда. Бу борадаги саъй-ҳаракатлар натижаси ўлароқ бугунги кунда 20 мингдан кўпроқ ҳамюртимиз ҳақида маълумотлар, мингдан ортиқ қатағон этилганларнинг фоторасмлари, уларга оид икки мингдан зиёд архив ҳужжатлари тўпланди. Материаллар сараланиб тартибга солингач, янги музей экспозициясидан ўрин олади.

САНЪАТ ФЕСТИВАЛИ

Ўзбек Миллий академик драма театрида «Буюк ипак йўли – дўстлик йўли» мавзуидаги биринчи халқаро санъат фестивали бўлиб ўтди.

Уни «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши, «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси, «Консонанс» эстетик маркази, мамлакатимизда фаолият юритаётган бир қатор халқаро ташкилотлар, элчихоналар ва миллий-маданий марказлар ҳамкорликда ташкил этди.

Фестивалда сўзга чиққанлар Буюк ипак йўли асрлар давомида Шарқ ва Ғарбнинг ижтимоий-иқтисодий, маданий алоқалари ривожида муҳим роль ўйнаганини таъкидлади.

Ёшларни аждодлар анъаналарига садоқат, умумбашарий қадриятларга эҳтиром руҳида тарбиялаш вазифасига ўзига хос ҳисса қўшишни ўз олдига қўйган фестивалда Буюк ипак йўлида жойлашган мамлакатларнинг миллий ҳунармандлик санъати асарлари кўргазмаси ташкил этилди. Юртимизда фаолият кўрсатаётган миллий маданий марказлар бадиий жамоалари иштирокидаги дастур байрамга алоҳида файз бағишлади. Элчихоналар томонидан тақдим этилган, Буюк ипак йўлида жойлашган мамлакатларнинг бугунги ижтимоий-иқтисодий ва бошқа соҳаларда эришаётган ютуқлари, тарихи ҳамда табиатига оид лавҳалар акс этган фильмлар намойиш этилди.

КЕЛЕСДА МАРКАЗ

Тошкент тумани марказида яқин-яқинларгача автомобилларга ёнилғи қуйиш шахобчаси йўқ эди. Бу, айниқса, шахсий транспорт воситалари эгаларига катта ноқулайлик туғдирарди.

Улар ёнилғи олиш учун анча узоқда жойлашган шундай шахобчага боришга мажбур бўлардилар. Энди эса, мана бир ойдирки, тадбиркор Комилжон Набиев очган «Шер-сардор» номли бу хусусий автомобилларга ёнилғи қуйиш шахобчаси мажмуий иншоотлиги билан ҳам ажралиб туради. Бу ерда асосий вазифадан ташқари бошқа турдаги хизматлар ҳам кўрсатилади. Чунончи, турли русумдаги енгил автомобилларни ҳар хил техник қаровлардан ўтказиш, ҳаракатланувчи қисмларини созлаш каби ишлар ҳам йўлга қўйилди. Унинг ёнида автомашиналарнинг эҳтиёт қисмлари, кундалик харид моллари билан савдо қилувчи дўконлар, дорихона, автоювиш мосламаси ва бошқа шу каби бўлинмалар ҳам барпо этилган.

Таркибида ўттиз нафарга яқин ёшларни бирлаштирган ва туну кун ишлаётган мазкур шахобча хизматидан фойдаланувчилар сони мунтасил ортиб бормоқда. Ҳар куни 3,5-4 миллион сўмлик савдо қилиниб, минг нафарга яқин мижозларга пулли хизмат кўрсатилаяпти.

— Шахобчани кенгайтириш ишларини давом эттириш режамиз ҳам бор, — дейди фирма раҳбари. — Ишчи-хизматчилар учун дам олиш хонаси, ошхона, ҳайдовчилар учун ҳордиқ чиқариш маскани, тезкор хизмат кўрсатувчи қаҳвахона бунёд этиш шулар жумласидандир. Ишлаб топган фойдамизнинг аксарият қисмини шундай тадбирларга сарфлаймиз.

СУРАТЛАРДА: оператор Қобил Мирсодиқов (юқорида); АЁҚШнинг умумий кўриниши; автомашиналарни таъмирлаш устаси Равшан Муродов ва унинг шогирди Фахриддин Омонуллаевлар иш устида.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ЯНГИ АНГРЕН ИЭС:

БУГУН ВА ЭРТАГА

Янги Ангрен иссиқлик электр станцияси шу йилнинг дастлабки уч ойи мобайнида 2 миллиард 480 миллион киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарди. Бу режадагидан 77 миллион киловатт-соат кўпдир.

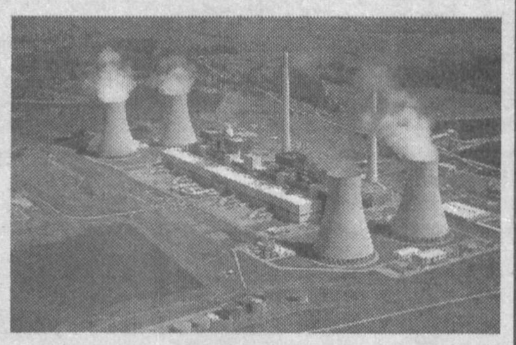

— Бу ерда меҳнат қилаётган 2 мингга яқин киши зиммасидаги вазифа масъулиятини чуқур ҳис қиладилар, — дейди станция директори Абдулла Юнусов. — Мамлакатимиз энергетика тармоқларини ривожлантириш юзасидан белгиланган ва узоқ йилларга мўлжалланган дастурнинг қабул қилиниши ишимизда ижобий силжишлар юз беришига олиб келади, албатта.

Шу дастурга мувофиқ нурхонада ҳам, унга ёқилғи етказиб берувчи кўмир конларида ҳам кенг ҳажмда ускуналаш ишлари олиб борилади. Келгуси йилнинг биринчи ярмидан конларда кўмир қазиб чиқариш ҳажми ошади. Бу унинг асосий истеъмолчиларидан бири сифатида станция ишида технологик жараёнларнинг бир маромда боришига ёрдам беради. Нурхонада электр энергияси ишлаб чиқариш учун бир йилда тахминан 1,5 миллион тоннадан кўпроқ кўмир сарф бўлади. Агар унинг сифати яхши, таъминоти барқарор бўлса, ускуналар ҳам соз ва бетўхтов ишлайди.

Станцияда маҳаллий кадрлардан мутахассислар тайёрлашга катта эътибор қаратилаяпти. Айниқса, мураббийлик ҳаракатининг самарали йўлга қўйилганлиги мутахассисларнинг амалиётдаги тажрибалари мустаҳкамланишига ёрдам бераяпти. Бунда меҳнат фахрийларидан Анатолий Белан, Григорий Вигдорович, Николай Перрушев ва бошқа етук энергетикларнинг хизматлари катта бўлаяпти. Устозлар изидан бориб, бугунги кунда малакали мутахассислар сафидан ўрин олган энергетика блокининг катта машиначилари Абдужаббор Нишонов, Жасур Абдуллаев, усталар Ботир Усмонов, Искандар Жўраев, чилангарлар Сирожиддин Пўлатов, Абдуғани Шербоев, токар Дилмурод Мусурмонов, ёнилғи узатиш машиначиси Татьяна Радигина сингари ўнлаб фидойи инсонлар жамоанинг фахри бўлиб қолишган. Нурхонада 9 та ишлаб чиқариш цехи фаолият кўрсатаяпти. «АБВ-таъмир» Ўзбекистон-Германия қўшма корхонаси мутахассислари билан ҳамкорликда турбина ускуналарини таъмирлаш ишлари жадвал асосида амалга оширилаяпти. Бугун қилинаётган ишлардан яна бири «Ўзбекэнерготаъмир» ОАЖ томонидан қозон цехида созлаш ишларининг сифатли олиб борилаётганидир.

Кимё цехи аслида станциянинг юраги ҳисобланади. Бу ерда фаолият кўрсатаётган лабораториялар ходимлари иш жараёнларининг боришини кузатиш ва таҳлил қилиш ишлари билан шуғулланадилар. Цех бошлиғи Мовлуда Темирбекова изланувчан, шижоаткор мутахассис. У ишни қатъий тартиб асосида ташкил этган. Бу ерда олиб борилаётган илмий изланишлар, тадқиқотлар натижаси ишлаб чиқаришга жорий қилинмоқда. Лаборатория мутахассисларининг ташаббуси билан хроматография ва полярография усуллари амалиётга киритилди. Хроматограф асбоби трансформатор ва турбиналардаги ёғ таркибида бўлган водород, кислород, азот газлар миқдорини аниқлаб беради. Полярограф орқали эса сув таркибидаги молибден, хром, никель сингари кимёвий элементлар аниқланади. Албатта, оддий усул билан буни аниқлаш анча мураккаб. Янгилик ишлаб чиқаришда сифат ва самарадорликни таъминлашга хизмат қилаяпти.

Станция ҳудудини айланар экансиз, бу ердаги саранжом-саришталикдан кўзингиз қувнайди. Тартиб билан барпо этилган гулзорлар, ишкомлар, мевали боғлар жаннатмакон бир оромгоҳни эслатади. Станцияда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш доимий ишга айланган.

— Ишчи-хизматчилар баракали меҳнатдан сўнг мазмунли ҳордиқ чиқаришларига алоҳида эътибор бериб келинаяпти, — дейди корхона директорининг ижтимоий масалалар бўйича ўринбосари Обиджон Ниғматов. — Мустақил мамлакатимиз, шаҳримиз ҳаётига оид муҳим саналар бизда катта байрам сифатида нишонланади. Жумладан, жорий йилда 8 март — Халқаро хотин-қизлар куни, Наврўз ва бошқа байрамларга бағишлаб турли тадбирлар ўтказдик. Шунингдек, 50 та кам таъминланган оилаларга озиқ-овқат маҳсулотлари берилди. 6 нафар киши «Турон», «Чинобод», «Умид гулшани» сиҳатгоҳларида дам олдилар. Кўплар профилакторийда саломатлигини тиклади. Станцияда ўртача иш ҳақи 70-80 минг сўмни ташкил этади. 10 йилдан кўп ишлаган ходимлар маошига қўшимча тўланади. Жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш ҳам диққат марказида турибди. Турли хил спорт мусобақалари тез-тез ўтказиб турилади. Ғолиблар эса доим рағбатлантирилаяпти.

Жамоа аҳли ўз корхонасини иккинчи уй деб билади. Шу боис ҳар ҳафтанинг ҳар пайшанба куни ўтказиладиган тозалик кунида барча бирдек фаол қатнашади. Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан янги боғ ташкил этилди. Унга 300 га яқин мевали дарахт кўчатлари ўтказилди. Айни вақтда ниҳоллар яхши парваришдан кун сайин кўкка бўй чўзмоқда...

Мунаввара ИСОҚУЛОВА, Машкура ЗОҲИДОВА.

Миллий дастур

Режа тасдиқланди

Талаба ёшлар ўртасида таълим ва тарбия ишлари сифатини ошириш Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ҳар икки босқичининг муҳим вазифаси ҳисобланади.

Тошкентда ўтказилган Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг кенгайтирилган ҳайъат йиғилишида ана шу ҳақда сўз борди. Тадбирда республикамиз вилоятларининг олий ўқув юртлари ректорлари, касб-ҳунар ва академик лицейлар директорлари, шунингдек, ёш авлод тарбияси билан шуғулланувчи жамоатчилик ташкилотлари раҳбарлари иштирок этди.

Йиғилишни олий ва ўрта махсус таълим вазири С. Ғуломов бошқарди.

Йигит ва қизларнинг ижодий қобилиятини намоён этиш учун шароит яратиш, уларни ижтиомий ҳимоя қилиш мамлакатимизда юксак маънавий фазилатлари билан ажралиб турадиган ёш авлод тарбиясининг муҳим таркибий қисми саналади. Шунингдек, уларнинг бўш вақтларида дам олишларини ташкил этиш ҳам доимий эътиборда бўлиши лозим.

Шу боис йиғилишда республика олий ва ўрта махсус ўқув юртларида тарбия ишларини яхшилашга қаратилган тадбирларнинг мажмуавий режаси тасдиқланди. Унда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан деканлар, кафедра мудирлари ўртасида ўтказилган ҳамда уларнинг фан ва таълим соҳасидаги, шунингдек ўқувчи ёшларни маънавий тарбиялаш борасидаги салоҳиятини аниқлашга йўналтирилган сўров натижалари ҳисобга олинган.

А. ИВАНОВА, ЎзА мухбири.

Кичик ва ўрта бизнес – иқтисодиётимиз келажаги

ҲАРАКАТ БОР, НАТИЖА ЭСА...

Тадбиркорлар бу сармояларни ишлаб чиқаришни кенгайтириш, янги маҳсулотлар тайёрлашни ўзлаштиришга ҳамда керакли хом-ашё ва асбоб-ускуналарни сотиб олишга сарфладилар. Олинган кредитлар ҳисобига «Шерхон», «Азиз» фермер хўжаликлари мустаҳкам оёққа туриб олди. Улар олинган кредитни ўз вақтида қайтариб бердилар. Биргина «Шерхон» фермер хўжалиги аъзолари ўтган йили 1 миллион 600 минг сўм соф фойда олди. Бу аввалги йилга нисбатан 500 минг сўм кўп демакдир.

«Пахтабанк»нинг Зафар бўлими тадбиркорларга сармоя билан ёрдам беришда бошқа банкларга намуна бўлаяпти. Банк ўтган йили ишбилармонларга 57 миллион сўм миқдорида кредит берган бўлса, жорий йил бошидан бери 38 миллион 640 минг сўмлик 16та кредит ажратди. Бу тижорат банклари ўзларининг имтиёзли ва кам фоизли кредитлари билан хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётганлигининг ёрқин далилидир.

Туманда айни пайтда 22 минг 900 нафар киши кичик ва ўрта бизнес субъектларида меҳнат қилмоқда. Бу йил эса яна 964 та иш ўринлари ташкил этилиши кўзда тутилган.

Лекин, туманда кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги ютуқлар қатори камчиликлар ҳам йўқ эмас. Мавжуд 541 та тадбиркорлик тузилмаларидан 25 таси умуман фаолият кўрсатмаётганлиги ачинарли ҳолдир. Шундан фақатгина «Учқун» масъулияти чекланган жамият, «Ширмой-нон» хусусий фирмаси ва «Шуҳрат» савдо корхонаси фаолиятлари қайта тикланди. 8 та тадбиркорлик тузилмалари тугатилди. Сурункали равишда белгиланган режани бажармай келганлиги, ердан унумли фойдаланилмаганлиги сабабли «Пахтакор» ва «Зулайҳо» фермер хўжаликларининг фаолияти тўхтатилди.

Бозор иқтисодиётида бу табиий ҳол бўлиши мумкин.

Лекин, ишбилармонлик билан шуғулланиш жуда катта масъулиятни ҳам талаб қилади. Унда чин дилдан, юракдан ҳис қилиб, тадбиркорлик билан иш юритган киши албатта ютади. Инсонда шундай фазилат бўлса ҳақиқий интилиш, изланиш ҳам бўлади.

Бундан ташқари, туманда хорижий сармоядорлар билан ҳамкорликда қўшма корхоналар ташкил этиш ишлари ҳам жуда суст олиб борилаётганлиги афсусланарлидир. Тўғри, шу кунгача бу соҳада дастлабки қадамлар қўйилиб, чет эллик шериклар ёрдами билан 3 та қўшма корхона ташкил этилган эди. Лекин, уларнинг биронтаси ҳам ҳозирча турли сабабларга кўра фаолият юритмаяпти. Буни аввало уларга нисбатан эътибор йўқлиги билан изоҳлаш мумкин. Не-не машаққатлар билан барпо этилган ва ўнлаб ишчи ўринлари бўлган бундай тадбиркорлик тузилмаларини сақлаб қолиш мумкин эди.

Туман ҳокимлиги ва бошқа мутасадди ташкилотлар умуман тадбиркорлик тузилмалари, хусусан қўшма корхоналар фаолиятини доим эътибор марказида сақлашлари, зарур бўлса, уларнинг бир маромда ишлаши учун барча чора-тадбирларни кўришлари лозим эди. Ахир, бунинг катта ижтимоий аҳамияти ҳам борлигини унутмаслик керак. Уларда юзлаб фуқаролар ишлашлари ва бу улар учун рўзғорини тебратиш манбаи бўлиши мумкин. Айниқса, қўшма корхоналарнинг «юлдуз кўрмай жон бериши» ҳайратланарлидир.

Хусусий ишбилармонларга ҳар томонлама ёрдам берадиган тадбиркорлар палатаси ва унинг ахборот-маслаҳат марказларининг ишлари талабга жавоб бермаяпти. Чунки, уларда ходимлар етишмаяпти.

Кези келганда шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, ҳали кўпчилик тадбиркорларнинг нафақат ҳуқуқий билими, ҳатто умумий билим савиясининг саёзлиги ҳам сезилиб қолмоқда. Буни ҳисоботларнинг ўз вақтида топширилмаётганлигидан ҳам билса бўлади. Шунинг учун улар ўртасида тарғибот-ташвиқот ишларини кенгайтириш, уларни бозор иқтисодиёти шароитида бизнес янгиликлари, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар билан мунтазам чуқур таништириб бориш даркор. Акс ҳолда бозор иқтисодиётининг мураккаб шароитларида уларнинг кўпчилиги ўзларини ўнглаб олмасдан ёпилиб қолиши мумкин. Бу эса ўз навбатида ишсизлик муаммосини кучайтиради. Шунинг учун тумандаги мутасадди ташкилотлар кичик ва ўрта бизнес субъектларининг муқим ишлаб туришларини таъминлашлари лозим.

Ана шундагина иқтисодиётда ривожланиш бўлади. Янги иш ўринлари юзага келади. Энг муҳими ҳам шу.

Акбар АЛЛАМУРОДОВ, «Тошкент ҳақиқати» мухбири.

(Давоми. Боши 1-бетда).

ЮКЛАРИ ЕРДА ҚОЛМАЯПТИ

Чиноздаги «Олмазор» автокорхонаси озиқ-овқат маҳсулотлари ташишга ихтисослаштирилган.

Жорий йилнинг ўтган ойларида у давлат таъминоти, нон, савдо ва умумий овқатланиш корхоналарига 7 миллион 200 минг сўмлик транспорт хизмати кўрсатди. Шунингдек, бу ерда аҳоли юклари ҳам ўз вақтида керакли манзилга етказиб берилмоқда. Шу кунга қадар аҳолига 112 минг сўмликдан зиёд ана шундай пуллик хизмат кўрсатилди.

Али МУРОДОВ.

ҲУРМАТЛИ ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОР ЖАНОБЛАР!

Республика Кўчмас мулк биржасининг Тошкент вилояти филиали Сиз азизларни 2002 йил 24, 31 июль ва 7, 14, 21 август кунлари соат 10.00да ўтказиладиган навбатдаги аукцион савдоларига таклиф этади.

Савдога қуйидагилар қўйилади:

1. Тошкент вилояти Бекобод шаҳар ҳокимиятига қарашли Бекобод шаҳар 12-даҳа, 53-уйда жойлашган майдони 454,4 кв.м. бўлган дўкон биноси.
Бошланғич баҳоси – 6 440 700 сўм (ер майдони бу баҳога кирмайди).

2. «Регионал Геология» ОАЖга тегишли ГАЗ-52-27 русумли, давлат рақами 11 AI 887 бўлган, 1985 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт.
Бошланғич баҳоси – 858 000 сўм.

3. «Регионал Геология» ОАЖга тегишли ЗИЛ ММЗ-45-02 русумли, давлат рақами 11 AI 860 бўлган, 1987 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт.
Бошланғич баҳоси – 912 840 сўм.

4. «Регионал геология» ОАЖга тегишли КрАЗ 257 К1 русумли, давлат рақами 11 AI 851 бўлган, 1984 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт.
Бошланғич баҳоси – 3 696 300 сўм.

5. «Таълим савдо жиҳоз» корхонасига тегишли ВАЗ-2106 русумли, давлат рақами 10 AS 302 бўлган, 1996 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт.
Бошланғич баҳоси – 910 700 сўм.

6. «Таълим савдо жиҳоз» корхонасига тегишли ГАЗ-3102 русумли, давлат рақами 10 AS 315 бўлган, 1995 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт.
Бошланғич баҳоси – 1 210 000 сўм.

7. Бекобод шаҳар «Аббосов» кўчасида жойлашган сатҳи 400 кв.м. бўлган 1та ер майдони.
Бошланғич баҳоси – 25 520 сўм.

8. Бекобод шаҳар «Йўлдош» массивидаги ҳар бирининг сатҳи 400 кв.м. бўлган 6та ер майдони.
Ҳар бирининг бошланғич баҳоси – 25 520 сўм.

9. Бекобод шаҳар С. Раҳимов кўчасида жойлашган сатҳи 400 кв.м. бўлган 1та ер майдони.
Бошланғич баҳоси – 120 640 сўм.

Эслатма: ер майдонларига аризаларни қабул қилиш 3 кун олдин тўхтатилади.

10. Тошкент вилояти Юқоричирчиқ туман Давлат солиқ инспекцияси томонидан хатланган Юқоричирчиқ туман «Ўзбекистон пахта тозалаш заводи»га тегишли **ЗИЛ-138** русумли, давлат рақами 11 AP 064 бўлган, 1989 йилда ишлаб чиқарилган автотранспорт. **Бошланғич баҳоси – 1 724 100 сўм, 2 ПТС-4-793А-03** русумли, давлат рақами 52-66 ТИ бўлган, 1992 йилда ишлаб чиқарилган трактор прицепи. **Бошланғич баҳоси – 1 118 100 сўм, 2 ПТС-4-793А-03** русумли, давлат рақами 52-64 ТИ бўлган, 1992 йилда ишлаб чиқарилган трактор прицепи. **Бошланғич баҳоси – 1 118 100 сўм, 2 ПТС-4-793А-03** русумли, давлат рақами 52-35 ТИ бўлган 1992 йилда ишлаб чиқарилган трактор прицепи. **Бошланғич баҳоси – 1 118 100 сўм, 2 ПТС-4-793А-03** русумли, давлат рақами 52-33 ТИ бўлган, 1992 йилда ишлаб чиқарилган трактор прицепи. **Бошланғич баҳоси – 894 500 сўм, Т-28х4** русумли, давлат рақами 64-07 ЕР бўлган, 1992 йилда ишлаб чиқарилган трактор. **Бошланғич баҳоси – 4 195 100 сўм, Т-28х4** русумли, давлат рақами 64-06 ЕР бўлган, 1992 йилда ишлаб чиқарилган трактор. **Бошланғич баҳоси – 4 195 100 сўм, «ТОЙОТА»** русумли, давлат рақами 11 AB 018 бўлган, 1991 йилда ишлаб чиқарилган **микроавтобус. Бошланғич баҳоси – 637 200 сўм.**

Эслатма: сотиб олувчилар томонидан мулкнинг харид тўловларидан ташқари, яъни давлат божи ёки Давлат ордерини олиш учун мулк харид қийматининг бир фоизи миқдоридаги маблағ ва баҳолаш хизмат ҳақини алоҳида «Xususiylashtirishga ko'maklashish konsalting markazi» ҳисоб рақамига ҳужжатлар асосида тўланади.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳар, Мовароуннаҳр кўчаси, 19-уй, вилоят ҳокимияти биносининг ўнг қаноти. Тел: 133-28-52, 133-77-18, факс: 133-43-73.

Асосий қонунимизни ўрганамиз

ҚОМУСИМИЗ – БАХТИМИЗ

53-модда

Бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат истеъмолчиларнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилигини ва ҳуқуқий жаҳатдан баббаровар муҳофаза этилишини кафолатлайди.

Хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби дахлсиз ва давлат ҳимоясидадир. Мулкдор фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибдагина мулкидан маҳрум этилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасидаги мулкчилик шаклларидан бири хусусий мулк ҳуқуқи ҳисобланиб, у эгасининг ишлаб чиқаришда бевосита иштирок қилишини ёки ёлланма меҳнатни қўллашни тақозо этувчи субъектларнинг, яъни фуқаролар, хўжалик жамоаси ва ширкатлар, ижара ва жамоа корхоналари, ижтимоий бирлашмалар ва диний ташкилотлар, хайрия ва бошқа ижтимоий фондлар мулкига эгалик ҳуқуқидир.

Мамлакатимиз иқтисодий негизининг яна бир қисмини оилавий мулкдан, маҳалла мулкидан, кооперативлар, ижара, жамоа корхоналарининг мулкидан, жамоат ташкилотлари, диний ташкилотларнинг турли хил хўжалик ва жамиятлари, ширкатларининг, ассоциациялар ва юридик шахс ҳуқуқига эга бўлган бошқа бирлашмаларнинг мулкларидан ширкат (жамоа) мулки сифатида фойдаланишни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикасида ўзаро ҳамкорлик ва ҳисса қўшиш асосида давлатлараро мулклар вужудга келса, бундай ҳолатда тарафлар ўзаро келишувга мувофиқ бу мулкларни бошқарадилар ва уларни тасарруф этадилар.

Хўжалик юритувчи субъектлар ёки мулкдорлар ўз моддий ашёларини ҳамда пул маблағларини бирлаштириш йўли билан Ўзбекистон Республикаси ва чет давлатлар, ҳамда турли юридик шахслар ўртасида аралаш мулк ҳуқуқини ташкил этишлари мумкин. Халқаро ҳуқуқнинг субъекти сифатида мамлакатимиз ўз ҳудудида ёки бошқа давлатлар ҳудудида, давлатлар ҳамда халқаро ташкилотлар, юридик ва жисмоний шахсларнинг мулкини ҳам вужудга келтириб, уларнинг, яъни барча мулк шаклларининг ҳуқуқий жиҳатдан тенг равишда муҳофаза этилишини ҳам кафолатлайди.

54-модда

Мулкдор мулкига ўз хоҳишича эгалик қилади, ундан фойдаланади, тасарруф этади. Мулкдан фойдаланиш экологик муҳитга зарар етказмаслиги, фуқаролар, юридик шахслар ва давлатнинг ҳуқуқларини ҳамда қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузмаслиги шарт.

Мулк эгасига ўз хоҳишига кўра эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш ҳуқуқи берилган. Мулкка эгалик қилиш мулкчилик муносабатининг бошланғич шакли сифатида юридик томондан мулкнинг ҳужжатлар билан субъектга бирлаштирилганлигини ифодалайди. Ҳеч ким ўз мулки ва ҳуқуқларидан қонунга хилоф равишда махрум этилиши мумкин эмас. Объектив сабаблар туфайлигина жамият фойдаси ёки манфаатлари йўлида тегишли қонунлар асосида муайян компенсация ҳолларидагина мулкка эгалик қилиш ҳуқуқи ўзгариши мумкин.

Фойдаланиш ҳуқуқи мулк эгасининг ҳуқуқларидан бири бўлиб, бойлик ва мулклардан белгиланган тартиб бўйича фойдаланишдир. Унинг чегаралари норматив, ҳуқуқий ҳужжатлар билан белгиланади. Мулкдан атроф-муҳитга, ўзга фуқаролар, юридик шахслар ва давлат манфаатларига зиён етадиган даражада фойдаланиш ман этилади. Ундан ташқари мулкдан фойдаланиш ҳуқуқини суиистеъмол қилишга ҳам йўл қўйилмайди.

55-модда

Ер, ер ости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий заҳиралар умуммиллий бойликдир, улардан оқилона фойдаланиш зарур ва улар давлат муҳофазасидадир.

Табиат бойликларидан оқилона фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш ҳар бир давлатнинг экологик сиёсати бўлиб, сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам Конституциямизда ушбу масалага алоҳида эътибор берилган. Ер, еости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда табиий заҳиралар умуммиллий бойлик бўлиб ҳисобланиши, шунингдек, улардан оқилона фойдаланишнинг зарурлиги ва давлат муҳофазасида эканлиги қуйидагиларни кенгроқ тушунишга ва таҳлил қилишга ёрдам беради:

а) Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 55-моддасига асосан ер, еости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий заҳираларнинг биринчи марта умумиллий бойлик деб эълон қилиниши;

б) ушбу моддага биноан юқорида кўрсатилган барча табиат бойликларидан оқилона тарзда фойдаланиш зарурлиги;

в) барча табиат бойликлари ва атроф-муҳитнинг қонун ҳимоясида эканлиги;

г) мавжуд табиат бойликлари мустақил Ўзбекистон Республикаси, яъни давлат томонидан муҳофаза қилиниши зарурлиги шулар жумласидандир.

Эргаш САЙИТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бошқарма бошлиғининг ўринбосари, 3-даражали адлия маслаҳатчиси.

Дарслик, ижара ва натижа

Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ўтган йилнинг 1 сентябридан Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг биттадан туманидаги мактабларда ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлашнинг ижара тизимини синовдан ўтказишни бошлаган эди. Режага кўра, ўқувчи мактаб кутубхонасидан дарсликларни ижара ҳақини тўлаш ҳисобига олиб, ўқув йили охирида кутубхонага қайтаради.

Абдулла Авлоний номидаги халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш марказий институтида Осиё тараққиёт банкининг «Умумий ўрта таълим мактаблари учун дарслик ва ўқув қўлланмаларни нашр қилиш тизимини такомиллаштириш» лойиҳаси ва Британия кенгаши ҳамкорлигида вилоятлар кутубхоналари мутахассислари учун ташкил этилган семинарда мазкур тажрибанинг дастлабки натижалари муҳокама этилди.

Дарсликларни ижара усулида сотиш ҳозирдаёқ ижобий самара бермоқда. Жумладан, ота-оналарнинг дарслик сотиб олишга ажратадиган маблағи камайган. Натижада ўқувчиларни китоб билан тўлиқ таъминлаш имкони кенгайган.

Шуни инобатга олган ҳолда, Халқ таълими вазирлиги 2002-2003 ўқув йилидан бошлаб таълим ўзбек ва қорақалпоқ тилларида олиб бориладиган барча мактабларнинг 9-синфларида дарсликларни ижарага бериш тизимини жорий этишни режалаштирмоқда.

Ҳулкар СОДИҚОВА,
ЎзА мухбири.

Акс-садо

Матбуотда мамлакатимиз раҳбарининг солиқ ундиришни такомиллаштириш ҳақидаги фармони эълон қилинди. Кейинги йиллардаги солиқ амалиётининг энг мақбул жиҳатларини ўзида мужассамлантирган бу фармон ижтимоий-иқтисодий тараққиётда кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик ривожига қудратли рағбат бағишлайди, албатта.

ҲАМКОРЛИКДА САМАРА КАТТА

Жамиятда эркинлаштириш ва демократияни чуқурлаштириш туфайли ислоҳотлар кўлами кенгаймоқда. Янги-янги ишлаб чиқариш қувватлари, ҳусусий ва қўшма корхоналар ишга туширилаяпти. Табиийки, бу жараён мамлакатимиз давлат бюджетини барқарор тўлдириб бориш асосидир.

Лекин, айни пайтда солиқларни ўз вақтида тўламаслик, даромадларни яшириш каби ҳолатлар ҳам мавжудки, бу солиқ идоралари фаолиятини, умуман, солиқ тизимини муттасил такомиллаштириб боришни тақозо этаётир.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 6-июлдаги «Иқтисодиёт ва солиқ соҳасидаги жиноятларга қарши курашишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилиниб, мазкур қарор асосида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузурида солиққа оид жиноятларга қарши курашиш Департаменти ва унинг ҳудудий бўлинмалари ташкил этилди. Шундан буён ходимларимиз томонидан ҳуқуқ-тарғибот ва қонунларни тушунтириш, иқтисодиёт ва солиққа оид ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасида бир қатор ишлар амалга оширилди.

Ҳуқуқий билимлар тарғиботи тадбирлари асосан ҳокимият идоралари, қишлоқ фуқаролар йиғинлари томонидан изчил олиб борилаяпти. Яшаш ва иш жойларида, солиқ тўловчилар билан иқтисодиёт ва солиққа оид қонунчиликлар мавзусида тадбирлар ўтказилиши яхши натижа бермоқда. Фақат Тошкент вилоятининг ўзида ишларнинг самараси ўлароқ солиқ тўловчилардан 113 миллион 810 минг 550 сўмлик маблағ ихтиёрий равишда давлат бюжетига тушиши таъминланди.

Давлатимиз иқтисодий салоҳияти юксалиб, ўлкамизнинг барча вилоят, шаҳар ва туманларида жуда катта ўзгаришлар рўй бериб, бир қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Халқ фаровонлигини яхшилаш, ободончилик ишлари, Ватанимизнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш борасидаги ишлар ҳар бир фуқарони бефарқ қолдирмаётганлиги ажабланарли эмас, албатта.

Департамент ва унинг маҳаллий бўлинмаларининг ходимлари томонидан иқтисодиёт ва солиққа оид кўплаб ҳуқуқбузарлик ҳолатлари аниқланди. Шунингдек, ноқонуний равишда сифатсиз пахта ёғи, алкоголли ва турли хил озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқараётган яширин цехлар фаолияти фош этилиб, айбдорлар тегишли жавобгарликка тортилдилар.

Бу жараён оммавий ахборот воситаларида бирмунча изчил ёритила бошланди. Хусусан, «Тошкент ҳақиқати» газетаси саҳифаларида солиққа оид жиноятларни бартараф этиш борасидаги ишлар кенг ёритилаётгани қувонарли. Пинҳона ишлаб чиқаришлар билан шуғулланаётганлар ҳақидаги чиқишлар қизиқиб ўқилаётир. Вилоятнинг баъзи ҳудудларида ўзларини солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси ходимлари сифатида таништириб, тадбиркорларнинг ҳақини ўмариб юрган товламачилар ҳам фош этилаётгани айниқса ибратли бўлаётир. Газета бошқарма ҳузурида ташкил этилган ишонч телефонлари рақамларини ҳам эълон қилмоқдаки, бу фақат фойдадан ҳоли эмас.

Хуллас, ҳар биримиз ўз қилаётган ишимизни англай олишимиз, нафс балосига учиб, қонунни четлаб ўтмаслигимиз зарур. Ҳар бир фуқаро тадбиркорлик фаолиятидан қонун ҳужжатларига мувофиқ даромад олишга ҳаракат қилса, у фойдадан ҳоли бўлмайди. Тадбиркорлик базасини кенгайтириш улар яратилаётган шарт-шароитлардан тўғри фойдаланишлари учун фуқароларнинг ҳуқуқий билимини ошириш мақсадида учрашувлар ташкил этилиб, иқтисодиёт соҳаси ва солиққа оид қонунчиликлар юзасидан очиқчасига савол-жавоблар ўтказилмоқда.

Бу ишлар самарадорлигини кўтаришда матбуотнинг таъсир кучи катта. Шуни ҳисобга олиб биз ҳамкорликни яна ҳам кучайтираверамиз.

Маҳмуджон УМАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаментининг катта тафтишчиси.

Маҳалла

КЎКТЕРАКДА ШУНДАЙ УДУМ БОР

Ўзини-ўзи бошқариш тизимида қишлоқ фуқаролар йиғинлари ва маҳаллаларнинг ўрни салмоқли. Юртимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар уларнинг зиммасига алоҳида вазифаларни юклайди. Тошкент тумани Кўктерак қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари ана шу масъулиятли вазифаларни бажариш борасида ибратли ишларни амалга оширишмоқда.

Хусусан, йиғин раиси Шуҳрат Мажидов туман газ бўлими билан келишиб, Ҳамза номли кўчадаги 72-хонадонга газ босимини кучайтирувчи янги мослама ўрнатиш учун ҳозирлик кўрмоқда. Бундан илгари эса, Анорбоев номли кўчага ана шундай ускуна ўрнатилган эди.

Маҳаллалар ободончилигига ҳам бу ерда катта эътибор қаратилади.

— Қишлоғимиз аҳлининг ярмидан кўпроғини ёшлар ташкил қилади, — дейди Шуҳрат Мажидов. — Шунинг учун ҳам уларнинг тарбияси, юриш-туришига алоҳида эътибор қаратамиз. Айниқса, ёш оилаларнинг ажралиши, ўсмирлар турли зарарли оқимлар таъсирига киришининг олдини олиш асосий мақсадимиздир.

Кўктеракда кўп йиллардан буён яхши бир анъана мавжуд. У ҳам бўлса, кексаларни қадрлаш, уларнинг ҳолидан доимо хабар олиш, шу йўл билан ёшларга инсон қадр-қимматини улуғлаш каби фазилатларни сингдиришдир. Бундан кексалар миннатдор, ёшлар эса уларга кўмакдош бўлмоқдалар.

Ўз мухбиримиз.

***СУРАТДА:** (чапдан ўнгга) маҳалла фуқаролари А. Кабиров, Р. Алимов, Ғ. Зокиров, қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Ш. Мажидов, котиба Н. Йўлдошева, посбон Р. Турдиохуновлар ҳар бир масалани мана шундай ҳамжиҳатликда ҳал этадилар.*

Даврон АҲМАД олган сурат.

Фармон ва ижро

ЭЛ ОСОЙИШТАЛИГИ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ички ишлар идоралари фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганига бир йилдан ошди. Шу асосда жамоат тартибини сақлаш тизимида амалга оширилаётган ислоҳотлар ўзининг самараларини бера бошлади.

Аввало, ислоҳот ички ишлар идораларида жиддий таркибий ўзгаришларга олиб келди. Жамоат тартибини сақлаш тизимида тезкорлик кучайди. Буни патруль-пост хизмати батальони ва отрядлари фаолиятида яққол кўриш мумкин.

– Фармон ва Вазирлар Маҳкамасининг шу асосда қабул қилинган қарори талабларини бажариш борасидаги ишларнинг натижаси ҳозирдаёқ кўрина бошлади, – дейди Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармаси патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бошқармаси бошлиғи, милиция подполковниги А. Жуманов. – Ислоҳотдан кейин жиноятчиликка қарши кураш, унинг олдини олишга қаратилган фаолиятимиз кучайди. Бизнинг отрядларимиз Ангрен, Чирчиқ, Бекобод шаҳарлари йўналишлари бўйича хизмат қилишяпти. Мен Ангрен йўналишидаги 1-отряд ходимларининг хушёр хизматини алоҳида таъкидламоқчиман...

Бу отрядга милиция капитани В. Гасимов командирлик қилмоқда. У ўз ўринбосари – милиция катта лейтенанти Н. Исмоилов билан бирга ходимларнинг сиёсий билимини, ҳуқуқий маданиятини, махсус тайёргарлигини муттасил ошириб бориш чораларини кўраяпти. Хизматни тўғри ташкил этиш, кучларни оқилона жойлаштириш кўча ва бошқа жамоат жойларида тартибни сақлаш, фуқароларнинг хавфсизлигини таъминлаш, содир этилган жиноятларни изма из очиш имконини бермоқда. Милиция кичик сержантлари С. Фозилматов, Н. Тўрақулов, милиция сафдорлари А. Самойлов, Ў. Асролов қисқа муддатда бир неча жиноятни очишди.

Ёки Чирчиқ шаҳар йўналиши бўйича хизмат қилаётган 2-отряд фаолиятини олиб кўрайлик. Унга милиция лейтенанти Б. Есбердиев раҳбарлик қилмоқда. Ходимлар билан дилдан суҳбатлашиш, уларнинг куч-ғайратларини тўғри йўналтириш ёш командир муваффақиятларининг асосий гаровига айланди. Натижада жиноятлар тезкор фош этилиб, қидирувдаги айрим жиноятчилар қўлга олинди. Вилоятда ўтказилган «Тун», «Тозалаш», «Арсенал» тадбирларида фаол ва самарали қатнашиб, бир қатор жиноятларни фош этганликлари учун милиция сафдорлари Н. Мамбетов, Е. Худойбергановлар Чирчиқ шаҳар ички ишлар бўлими раҳбариятининг ташаккурномасига сазовор бўлишди.

Бекобод шаҳар йўналишидаги 3-отряд ҳам жиноятчиликка қарши курашда самарали иш олиб боряпти. Майор К. Марасулов ва унинг ўринбосари, милиция капитани Х. Имоналиев ходимларнинг маънавий тарбиясига, касбий маҳоратни ошириб боришларига алоҳида эътибор билан ёндошмоқдалар. Шу боис шахсий таркиб постда ҳамиша огоҳ ва хушёр туриб, турли жиноятларнинг олдини олишга эришяпти. Чунончи, «Тун» тадбири давомида милиция ходимлари Р. Каримов ва Ф. Исломқуловлар чаққон ва омилкорлик билан ҳаракат қилиб, гумондор шахс Ахтем Сайтметовни текшириб кўришди. Унинг ёнидан мижозларга тарқатиш учун олиб борилаётган гиёҳванд модда топилди.

Патруль-пост хизмати батальони ва отрядларида ходимларни жисмоний чиниқтириш билан мунтазам шуғулланилмоқда. Машғулотларни малакали тренерлар ўтказишяпти. Қўл жанги, самбо, кураш турлари бўйича моҳир спортчилар етишиб чиқди. Улар бир неча бор мамлакат биринчиликлари ва халаро мусобақаларда муваффақиятли иштирок этишди. Хулоса қилиб айтганда, вилоятнинг турли йўналишларида фаолият кўрсатаётган бу отрядлар эл осойишталигини таъминлаш йўлида хизмат қилмоқда.

Жўрабек МУРОДОВ.

Таълим

ИККИ ХИЛ МАНЗАРА

Тўғри, қишлоқ мактабларида ўз касбининг фидоийлари, ўқувчиларга пухта билим бериш учун куйиб-ёнувчи педагоглар меҳнат қилишади.

Аммо, қишлоқ болалари ҳам замонавий илм даргоҳларида ўқишни, илм олишни истайдилар. Бунинг учун шароит, имконият бўлмаса-чи?

14-17-38-36-мактабларда бўлганимизда шу каби саволлар ҳаёлдан ўтди.

Икки йил олдинги сафар чоғида 38-ўрта мактабдаги ўқувчиларни билим олишлари учун яратилган шарт-шароит, мактаб биносининг аҳволи дилни хира қилган эди. Бу галги йўқловимизда ўтган икки йил мобайнида деярли ҳеч қандай ўзгариш бўлмаганлигини кўрдик.

Гап шундаки, бир мактаб ўқувчиларига икки бўлак ерда таълим-тарбия берилади. Бинонинг иккинчи қисми бир пайтлар жамоа хўжалиги идораси бўлган бинога жойлаштирилган. У ерда бошланғич синф ўқувчилари, жажжи болакайлар билим оладилар. Шунингдек мактаб кутубхонаси ҳам шу бинода жойлашган. Унга болалар тугул катталар ҳам юрак ҳовучлаб киради. Деворларга эса ёғочдан тирговичлар қўйилган. Бино қиш кунлари музлатгичга айланиши етмагандек йўлаклари ҳам зимистон. Ҳайриятки, мактаб раҳбари Йўлдош Тиллабоев норасидаларнинг ғамини еб, уларни мактабнинг асосий биносига кўчириб ўтказибди. Аммо бу бино ҳам айтарлик талабга жавоб бермайди. Таъмирланавериб охагу бўёқларни ушламайдиган холатга келиб қолган. Бино йўлакларидан юрганда димоққа аччиқ чанг урилади. Ўқувчилар соғлиги учун бунинг турган битгани зарар эканлиги чамаси ҳаёлларига келмаяпти.

(Давоми. Боши 1-бетда).

Мактабни ўз қўллари билан таъмирлаётган ўқувчилар билан суҳбатлашар эканман, беиҳтиёр улардан бири: «Биз ҳам, замонавий, спорт зали-ю, компьютер хонаси бўлган мактабда ўқишни истаймиз», деб қолди. Суриштирганимизда, туман бўйича саноқлигина мактабда спорт зали ва компьютер хоналари мавжуд бўлиб, бор-йўғи олтита мактабгина газлаштирилган. Кўпларида эса ҳамон муддатини ўтаб бўлган печкалар хизмат қилмоқда.

38-мактабнинг янги биноси қурила бошланганидан буён 17 йил ўтган. Мактаб эса хали-ҳануз ўқувчиларни ўз бағрига олгани йўқ. Бинонинг деярли бир қисми битган, арзимас юмушлар, газ тизимини улашу, атрофини панжара билан ўраш қолган, холос. Аммо, ана шу иш пайсалга солинмоқда. Бинонинг қолган ярми ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Усти очиқ холда ётган бу бино пишиқ ғишт билан кўтарилганига қарамасдан увадаланиб туша бошлаган. Битган қисми ҳам ҳали ишга тушмай туриб, ички деворлари нураб тушмоқда, дераза ромларига ўрнатилган ойналарнинг айримлари синган. Бу манзарани кўриб ачинасан киши. Ахир булар учун оз-мунча маблағ сарф бўлмагандир? Хуллас, бу ердаги холат ҳақида яна гапириш мумкин. Аммо бу каби муаммолар биргина ушбу мактабда эмас. Биз бўлган 15-,17-қишлоқ мактаблардаги аҳвол ҳам 38-мактабдагидан қолишмайди.

Оҳангарон марказига яқин бўлган ўқув масканларидаги ҳолат шундай бўлганидан кейин, туманнинг чекка қишлоқларидаги мактабларда аҳвол қандай экан?

Шу ўринда яна бир гап, юқорида санаб ўтилган мактабларнинг кутубхоналаридан ҳеч бири яқин орада биронта янги бадиий адабиёт асарлари олган эмас. Ўқувчилар томонидан кутубхонага аъзолик ҳам қониқарсиз аҳволда. Мактабларда саноқли обуна бўлинган матбуот нашрлар ҳам туман почтасининг кўнгилдагидек ишламаслиги оқибатида ўз вақтида етиб келмайди.

Албатта, бу каби муаммоларни фақатгина Оҳангарон туманидагина эмас, балки вилоятнинг бошқа туманларида ҳам учратиш мумкин. Уларнинг ечими эса кўп жиҳатдан жойлардаги ҳокимият идораларининг саъй-ҳаракати ва ташаббускорлигига боғликдир.

Ўйлаймизки, юқорида санаб ўтилган айрим камчиликлардан Оҳангарон туман ҳокимлиги тегишли хулосаларни чиқариб, зарур чора-тадбирларни кўради.

Равшан ЁҚУБЖОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги

СЕРГЕЛИ ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ

Билим юртимиз қуйидаги йўналишларда мутахассислар тайёрлайди:

1. «Даволаш иши» 9-синф ҳажмида грант бўйича ва 11-синф ҳажмида контракт асосида.
2. «Ҳамширалик иши» 9-синф ҳажмида грант бўйича.
3. «Тиббий профилактика» 9-синф ҳажмида грант бўйича ва 11-синф ҳажмида контракт асосида.

Ўқиш муддати: 11-синф ҳажмида 2 йил 6 ой.
9-синф ҳажмида 2 йил 10 ой.

Бизнинг манзилимиз:
Тошкент шаҳар Сергели тумани Қўйлиқ-5 мавзеси (мўлжал 50-шаҳар поликлиникаси, 252-мактаб биносида).

Ибратнома

ЎЖАРЛИК ОҚИБАТИ

... Икки отлиқ чўлу биёбонни кезиб борардилар. Улардан бирининг кўзи ожиз эди. Кун қорайгандан кейин қулайроқ ерда тўхтаб, кечани шу ерда ўтказмоқчи бўлдилар. Эрта билан яна йўлга отландилар. Кўр киши қамчисини излай бошлади, аммо тополмади. Бир илон совуқда карахт бўлиб ётарди. Кўр киши уни қамчи гумон қилиб қўлига олди. Кўзи соғ одам шеригининг қўлидаги илонни кўриб, дарров унинг ёнига югуриб келди.

– Биродар, қўлингдаги нарса қамчи эмас, заҳарли илондир, ташла, бўлмаса сени чақиб ҳалок қилади, – дея фарёд қилди.

Кўр киши: «Шеригим бу юмшоққина, сип-силлиқ қамчини ўзи олмоқчи бўлса керак», деб гумон қилди. Унинг сўзини бўлиб:

– Бу давлат, бахт иши, мен эски қамчинимни йўқотган эдим, толеим мадад қилиб, шу қамчинга эга бўлдим. Сенинг афсона сўзларингга ишониб, бу қамчинидан ажралишни истамайман, – деди.

Ҳамроҳи кулиб:

– Эй дўстим, ҳамроҳлик ҳақига риоя қилиб, сени огоҳлантирдим, – деса ҳам кўр ўз фикридан қайтмади, балки шеригининг беғараз ҳақли сўзидан аччиқланиб:

– Биламан, янги қамчинимга ҳавасинг келиб, менинг қўлимдан олмоқчисан, сенинг сўзингга алданиб бўпман, хомхаёлингни қўй, бекорчи сўзларингни айтма, – деди.

Ҳамроҳи яна қасам ичиб, тўғри гапираётганини уқтиришга тиришса ҳам, ўжар кўр киши «янги қамчинини» ташлашга асло унамади. Кун исиб, баданидан карахтлик кетгач, илон ўзига келиб, кўрнинг қўлини чақди. Унинг заҳари дарров таъсир қилиб, кўр киши жон берди.

Шундай қилиб, ўжарлик ва нафс кўрнинг кўнгил кўзини ҳам сўқир қилиб, уни ҳалокатга етказган экан...

К. ЭГАМБЕРДИЕВА тайёрлади.

Юртимиз сайёҳлар нигоҳида

Замонавий санъат марказида ана шундай мавзуда фотокўргазма очилди.

Юртимизнинг ўтган асрлардаги ҳаётига оид фотосуратлар дунёнинг турли мамлакатларида мавжуд. Жумладан, Франция Миллий кутубхонаси, Франция Миллий архиви, Лозанна фотосуратлар музейи, Берлиндаги этнография музейида кўплаб ана шундай расмлар борлиги аниқланган.

Европалик сайёҳларнинг Франция ва Швейцария архивларида сақланаётган ўлкамизда XIX-XX асрларда юз берган воқеа ва ҳодисаларга оид фотосуратлари нусхалари айниқса диққатга сазовордир. Кўргазмада Замонавий санъат маркази томонидан Франция Марказий Осиё тарихини ўрганиш институти, Швейцария маданиятини юксалтириш фонди ва бошқа халқаро ташкилотлар ҳамкорлигида жамланган ана шундай суратларга кенг ўрин берилган.

ЎзА.

«ТОШКЕНТ ОПЕН»НИНГ ЯНГИ КАШФИЁТИ

Пойтахтимиздаги энг кўркам кортлардан бири – Тошкент теннис марказида 8-16 июнь кунлари Sanex WTA Tour таснифига кирувчи «Тошкент опен» халқаро анъанавий аёллар теннис турнири ниҳоясига етди.

Мусобақанинг якунловчи ўйинида «Тошкент опен» аёллар турнирида иштирок этган энг кучли ракетка усталари рўйхатининг дастлабки икки поғонасидан жой олган швейцариялик Мари-Гаяне Микаэлян ва беларуслик Татьяна Пучек кортга чиқди. Қизғин ва муросасиз кураш билан кечган учрашувда М.Микаэлян 6-4, 6-4 ҳисобида Т. Пучекдан устун келди ва мусобақа ғолибаси бўлди.

Бир неча йиллардан буён «Тошкент опен» турнирида қатнашиб, яккалик баҳсларида илк бор финалга чиққан беларуслик истеъдодли теннисчи Татьяна Пучек украиналик Татьяна Перебийнис билан ҳамкорликда жуфтлик баҳслари финалида Германиядан келган Миа Бурик ҳамда россиялик Галина Фокина жуфтлигини 7-5, 6-2 ҳисобида енгди.

Таъкидлаш жоизки, 1999 йили Аёллар теннис уюшмаси (WTA) турнири мақомини олган «Тошкент опен» теннисда ҳали унчалик ҳам катта муваффақиятга эришмаган, лекин жуда иқтидорли ёш теннисчиларни жамлаши билан бошқа мусобақалардан фарқ қилади. Бу йил ҳам мана шу анъана сақланиб қолди. Мутахассислар томонидан анчагина иқтидорли, деб эътироф этилаётган 18 ёшли Мари-Гаяне Микаэлян ўз фаолиятидаги биринчи муваффақиятга Тошкентда эришди.

Турнир ғолибаларига мусобақа соврини ва эсдалик совғаларини Тошкент шаҳри ҳокими Рустам Шоабдураҳмонов ва «Тошкент опен» турнири ташкилотчиларидан бири Сассон Какшури топширди.

Шундай қилиб, пойтахтимиз теннис марказида бир ҳафта давом этган «Тошкент опен» турнири поёнига етди. 1996 йилдан буён ўтказиб келинаётган турнир ғолибалари – австриялик П. Вартуш, мексикалик А. Гавальдон, исроиллик А. Смашнова, ўзбекистонлик И. Тўлаганова ва германиялик Б. Ламаде сафига энди швейцариялик М. Микаэлян ҳам қўшилди.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ, ЎзА мухбири.

Табиат тилсимлари

Инсон ўзининг дастлабки қадамидан бошлаб қўлига тош олган. Тошларни бир-бирига уриб, ундан олов чиқарган. Қурол ясаб, ов қилиб, қорнини тўйғазган, усти бут бўлган. Душман қабилалар, йиртқич ҳайвонлар тажовузини тош қуроллар ёрдамида бартараф этган. Шунинг учун қадимги одамлар тошларни Тангри томонидан юборилган тўқлик ва тинчлик, соғломлик ва қудрат берувчи илоҳий бир куч деб билишган. Ундан маъбудалар ясаб, сиғинган, тошдан ясалган тумор ва тилсимотларни бўйнига осиб юришган, коинот билан инсонни боғлаб турувчи бир кўприк деб ўйлашган.

БАРКАМОЛЛИК ТОШИ

Орадан минглаб йиллар ўтиб, инсон онги юксак даражада ривожланган бизнинг асримизда ҳам бу тушунча ривожланиб халқ ўртасида кенг тарқалган. Кўпчилик ўзининг юлдуз буржига мос бўлган тошдан бирор-бир нарса олиб, тақиб юриш, турли хусусиятларга бой, бахт ва омад келтирувчи хосиятли тошга эга бўлиш учун интилади.

Тошлар ҳақиқатдан ҳам хосиятлидир. Миллион йиллар бурун пайдо бўлган бу тошларда табиатнинг ҳеч бир унсурида бўлмаган хусусиятлар, уларга таниш бўлмаган қувват манбалари борлиги аниқланган. Шунинг учун улуғ ҳакимлар бўлмиш Гален, Луқмони Ҳаким, Ибн Сино ва Берунийлар табиблик ишларида тошлардан кенг фойдаланганлар. Қадимги Миср маликаси Клеопатра минераллар устида илмий изланишлар олиб бориб, улардан олти хил дори тайёрлаган. Бу дорилар ҳозиргача косметика ва даволаш ишларида қўлланилмоқда. Ҳозирги замон тиббиётида ҳам, фармакологиясида ҳам минерал хом ашёлардан жуда кенг фойдаланишади. Аммо тошлардан билиб-билмай фойдаланиш яхшилик келтирмай, ҳатто фожеавий оқибатларга олиб бориши ҳам мумкин.

Умримнинг қирқ йилдан ортиғини тошлар илмига сарф қилдим. Тошларнинг инсон ҳаётига қилган олижаноб хизматларини ҳам, келтирган зарарларини ҳам кўп кўрганман. Шунинг учун ҳар бир тош, ҳар бир жавоҳир билан алоқа қиладиган одам тошнинг барча хусусиятларидан хабардор бўлиб, ўзининг соғлиғини камида ўн кун давомида кузатиб туриши шарт. Агар инсон ҳолати салбий томонга оға бошласа (бош оғриши, юрак уришининг тезлашуви, қон босимининг ошиши каби ҳолатлар) у ҳолда, ўша тошдан ясалган буюм ёки зебу зийнатга яқинлашишдан вақтинча ўзини тийиши лозим. Ана шунда соғлиқ яна аввалги ҳолатига тез қайтади.

Мен, қадимдан инсоният эътиборини ўзига тортиб, унинг севимли тошига айланган, қадимий «Авесто» ва «Аюрведа» китобларида номи зикр этилган Оникс (агат, ақиқ) тоши тўғрисида тўхталиб ўтмоқчиман. Бу тош ўзининг гўзал жилоси, геохимик ва фармокологик, биоэнергетик хусусиятлари билан инсон ҳаётида ўзига хос, муносиб ўрин эгаллаган.

Оникс тошлари аслида ясси ва параллел йўналган қатламлари турланиб турувчи рангдор агатдир. Тошдаги қатламларнинг рангига қараб, уларни минералогия фани қуйидаги турларга бўлган: агатли ониксլар – оқ ва қора қатламлар галма-гал жойлашган; карнеол (ёки сердолик) – қизил ва оқ қатламли; халцедон – оқ ва кулранг қатламлар; сердоникс...

Қадимий Шарқ тиббиётининг гувоҳлик беришича, бу тошлар ҳамма юлдуз буржларидаги инсонларга ҳам фойдали бўлиб, айниқса Новвос – Бузоқ буржидаги одамларга асқотар экан. Тош дардни енгиллаштирувчи бир омил бўлиб, уни оғриб турган ерга (бошга, қорин устига, бўғинларга, шишган ерга) ўн-ўн беш дақиқага қўйиш тавсия этилади.

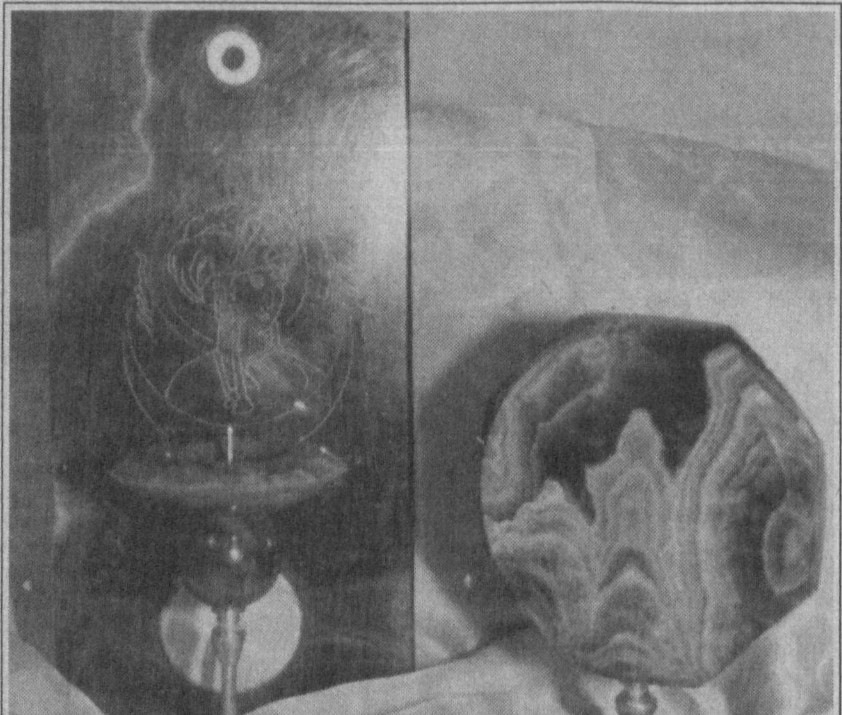

Тошнинг сердоникс тури қадимдан маълум бўлган. Ота-боболаримиз бу тошни ўз эгасини бевафолик ва душманлик найрангларидан, дарду балолардан асровчи илоҳий тумор деб билиб, ундан аёлларга тиллақошлар, маржонлар ясашган, маликалар тожларининг хошияларига ишлатишган. Қора ёки оқ йўлли агатли оникс ҳам Шарқда азалдан довруқ солиб келган тош бўлиб, у ўз эгасини ёвуз кучлар устидан ҳукмрон қилиб, турли офатлардан асрайди. Шунингдек, у инсонга бардамлик бериб, ижодий изланишларга равнақ, тижорат ишларида омад келтиради. Тошни истаган турда (узукка кўз, тасбеҳ, тумор, уқаловчи мослама соққалари кўринишида) олиб юриш мумкин. Бу тошдан ясалган анжомлардан тамаки чекишни суйган мўғул ва хитойликлар, тибетли ва непалликларнинг ишончи бўйича шу усулда тамаки чекилган хонадонга ҳам, чекканларга ҳам ёвуз руҳлар доримас экан.

Ҳиндистонда оникс тошини руҳий баркамоллик ва саломатлик рамзи, Улуғ Она тоши деб билишади. Заҳарли ўргимчак ва илон чаққанида, яраларни даволашда ва тана аъзоларини бардам қилишда рағбатлантирувчи модда сифатида фойдаланишган. «Аюрведа» китобида ёзилишича, бу тошда ҳаво, ўт ва эфир унсурлари кўп бўлиб, инсоннинг руҳан уйғонишига, ғайратланишига ёрдам беради. Шунинг учун бу тош ҳамма буржлаги одамларга фойдали бўлиб, уларни руҳан бойитади, инсонда меҳроқибатни, мулойимликни ривожлантириб, ички туйғуларни мужассамлаштиради.

Бу тош жуда ажойиб, у қимматбаҳо тошлар гуруҳига кирмасада, унинг баъзи нусҳалари ўзининг гўзаллиги ва ўхшаши йўқлиги билан инсон қалбини албатта ром этади. Табиатда турли рангли қатламларнинг бир-бири билан алмашуви, бир-бирини турли ҳолатга келтириш учун уриниш йўллари билан учрайди. Унда оқ, сариқ, зангори, қўнғир, қизил, қора, кулранг ва бошқа ранглар жилвасини кўриш мумкин. Шунинг учун бу тош неча-неча асрлардан бери уста заргарларнинг суюкли тоши бўлиб қолмоқда. Усталар, айниқса, тошнинг қатлам-қатлам тузилишидан жуда усталик билан фойдаланиб келадилар. Тошдан зебу зийнатларга кўз, узуклар, тумор ва тилсимотлар, нозик маржону тасбеҳлар тайёрлаб, кўпчиликнинг кўнглини олишган.

Оникс тоши Амир Темур ва унинг авлодлари томонидан айниқса эъзозланган. Темурнинг суюкли хотини Сароймулкхоним амирнинг никоҳига ўтаётганида, унинг авлодлари томонидан Амир Темурга каттагина Хитой ониксини ҳадя қилишган. Бу тошнинг Соҳибқирон нефрит қабр тоши устида турганини олтмишинчи йиллари ўзим кўрганман. Ўша йиллари ўтказилган геологик текширувларнинг кўрсатишича, бу тош Хитойдан келтирилган бўлмай, Самарқанд ёки Қарши конларидан олинган. Ониксннинг сидирға, оч кулранг тури «Гўри Амир» мақбарасининг ичини кошинлашда ишлатилган экан. Эни 7 сантиметрдан ошмаган қалинликдаги бир қатор кошин мақбара ичкарисида, тахминан 1.5 метр баландликда, айлана қилиб терилган. Ониксли бу ҳошиянинг бошланишида агар гугурт чақиб, тошга теккизсангиз, ёруғлик ҳошия бўйлаб ўтиб, яна ёнингизга келгандек бўлади.

Айтишларича, оникс тошлари оиладаги зиддиятлар, уруш-жанжалнинг олдини олишда ва уларни йўқотишда, инсондаги тажовуз илдизларини йўқ қилиб, тинчлик ва хотиржамликни тиклашда ёрдам беради. Шунинг учун бўлса керак, инсон кайфиятига ижобий таъсир қилиб, унинг асабларига ором беради, жаҳл ҳолатини йўқотиб, қон босимини яхшилайди, ҳатто синган суякларнинг битишини тезлаштиради.

Қадимги Шарқ китобларининг тавсияси бўйича бу тошларни қазиб олишда «фақат тоза қалбли одамлар» иштирок этиши шарт. Туҳфа қилинган ёки сотиб олинган тошгина эгасига асқотади, яхшиликлар қилади. Тортиб олинган ёки бошқа хил зўрликлар билан олинган тошдан ҳеч қандай фойда бўлмай, аксинча зиёни тегиши мумкин.

Аъзам АЗИМОВ, техника фанлари доктори, профессор.

2002 йил – Қарияларни қадрлаш йили

ОТ СУРИБ, ФИЛ ЎЙНАТИБ

маданий ҳордиқ чиқаришнинг гашти ўзгача бўлар экан, дейишди Тошкент тумани қариялари

Келес шаҳрининг Ҳувайдо маҳалласи ҳовлисидаги оталар чойхонаси ҳеч қачон бу қадар гавжум бўлмаган эди. Туман ҳокимлиги ва спорт қўмитаси Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан бир гуруҳ фахрийлар ўртасида шоҳмот мусобақаси ташкил этди. Бу кўҳна, аммо, боқий ўйин 80 нафар қарияни шоҳмот тахтасида холис беллашишга ундади.

Кўксарой қишлоғилик Болтабой ота Бойдўсов энг кўп очко тўплаб, туман ҳокимлигининг махсус совринини қўлга киритди. Қизғалдоқ қишлоғидан Восит ота Ҳамидов, Гулистон қишлоғидан Абдураҳмон ота Саидов иккинчи ўринларни эгаллашди. Мукофотли ўринларни забт этганларга ҳокимликнинг совринларидан ташқари фахрий ёрлиқлар ҳамда мусобақага ҳомийлик қилган бир қатор маҳалла қўмиталарининг эсдалик совғалари ҳам топширилди.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, ушбу қизиқарли тадбир фақат шоҳмот тахтаси устидаги муросасиз «жанг»лардан иборат бўлмади. Туманнинг обрў фахрийлари бўлган мусобақа иштирокчилари учун дастурхон ёзилиб, ош тортилди. Қариялар бир пиёла чой устида ширин суҳбат қуришиб, мириқиб ҳордиқ чиқардилар.

Ўз мухбиримиз.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

«НАСАФ» ТЎХТАТА ОЛДИ...

Мамлакат ўн биринчи миллий чемпионатида навбатдаги ўн учинчи тур учрашувлари ўтказилди. Етти учрашувда майдон эгалари ғолиб чиқдилар. Бир учрашув дуранг билан якунланди.

«Дўстлик» ўз майдонида «Қўқон-1912» жамоасини қабул қилди. Учрашувнинг еттинчи дақиқасидаёқ Андрей Кликунов меҳмонлар дарвозасини забт этишга муваффақ бўлди. Мухтор Қурбонов 88-дақиқада иккинчи тўпни киритиб, ўз жамоаси ғалабасини таъминлади. Бу «Дўстлик»нинг кетма-кет қўлга киритган учинчи ғалабасидир. У 21 очко тўплаган ҳолда жадвалда бешинчи ўринга кўтарилиб олди.

«Металлург» самарқандлик футболчиларни қабул қилди. Вакилларимиз танаффусгача ўйин тақдирини ҳал қилиб қўйдилар. Владимир Баранов 11- ва 38-дақиқаларда голлар муаллифи бўлиб, ўз жамоасининг 2:0 ҳисобидаги ғалабасини таъминлади. «Металлург» 19 очко билан жадвалнинг еттинчи поғонасини банд этиб турибди.

Қаршида турнирнинг марказий учрашуви ўтказилди. «Насаф» бу йилги чемпионатни мағлубиятсиз ўтказиб келган «Пахтакор» жамоасини 4:0 ҳисобида енгди.

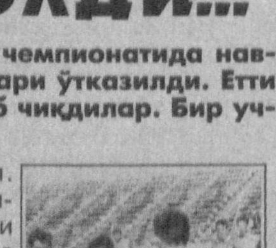

Турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Андижон» — «Трактор» — 1:1, «Қизилқум» — «Бухоро» — 5:0, «Нефтчи» — «Сўғдиёна» — 3:0, «Сурхон» — «Зарафшон» — 2:1, «Навбаҳор» — «Машъал» — 2:1.

Навбатдаги 14-тур учрашувлари 21, 22, 23-июнь кунлари бўлиб ўтади.

Талъат ЮСУПОВ.

Вилоят чемпионати

«БЕТАКАЛЛУФ» МЕҲМОНЛАР

Вилоят чемпионатининг бешинчи тур учрашувларида омад мезбонларга ҳам эмас, меҳмонларга ҳам эмас... футбол ишқибозларига кулиб боқди. Ўйингоҳларга ташриф буюрган мухлислар дарвозаларга киритилган 31 та голни мириқиб томоша қилдилар.

Олти учрашувда шунча гол, яъни ҳар ўйинда 5 тадан тўп киритилиши футболдан кўра кўпроқ хоккейча ҳисобга ўхшаб кетади. Аслида ҳам «Ўзбекистон» — «Танкчи» ҳамда «Шоликор» — «Зафар» учрашувларида хоккейча, яъни 9:0 ва 5:2 ҳисоблари қайд этилди.

Бу турнинг яна бир ўзига хос жиҳати шу бўлдики, меҳмонлар уч учрашувда мезбонларни мулзам қилдилар: «Бўкалик» — «Цементчи» — 2:3, «Бўстон» — «Акмал» — 1:3, «Металлург» — «Тошкент» — 0:1. Қолган уч учрашувда майдон эгалари рақибларига ҳеч қандай имконият қолдирмадилар. Жумладан, қибрайликлар «Оҳангарон» жамоасини 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Шундай қилиб, чемпионатнинг бешта тури ортда қолди. Энди ҳужумчилар ўртасида ҳам энг кучли тўпурар номини олиш учун кураш қизғин тус ола бошлади. «Ўзбекистон»нинг ҳужумчиси Андрей Стрельцов беш ўйинда 7 та тўп киритиб, рўйхатнинг бошида бораяпти. «Акмал» жамоаси аъзоси Қобил Эргашев ундан бир тўп орқада. Афтидан, энг кўп тўп уриш учун кураш айнан шу икки ҳужумчи ўртасида кечадиганга ўхшайди. Чунки, учинчи ўринда бораётган қибрайлик Баҳодир Файзуллаев ҳисобида 3та гол бор, холос.

Навбатдаги олтинчи тур учрашувлари 23 июнь куни ўтказилади.

ФРАНЦИЯДАН КЕЙИН ШВЕЦИЯ

Сенегал «қурбони» бўлди

17-жаҳон чемпионати қизғин паллага кирди. Гуруҳ пешқадамлари бўлган 16 та жамоа нимчорак ўйинларини ўтказишди. Биринчи бўлиб Германия ва Парагвай футболчилари майдонга тушишди. Ўйиннинг сўнгги дақиқаларида германияликлар ғалаба тўпини киритиб, чорак финалга чиқдилар. Иккинчи чорак финалчи Дания-Англия учрашувида аниқланди. Ўйин 3:0 ҳисобида инглизлар фойдасига ҳал бўлди. Швеция-Сенегал учрашувида асосий вақтда 1:1 ҳисоби қайд этилди. Қўшимча вақтда Сенегал футболчиларининг омади чопди ва улар ғалаба тўпини киритдилар.

Испания-Ирландия ўртасидаги учрашувнинг асосий вақти 1:1 ҳисобида якунланди. Қўшимча вақтда ҳам ҳисоб ўзгармади ва сўнгра жаҳон чемпионатида биринчи бор ўн бир метрлик жарима тўплари серияси белгиланди. Испания дарвозабони ирландияликларнинг зарбаларини уч бор қайтариб, ўз жамоасига ғалаба келтирди. Мексика-АҚШ учрашувида кўпчилик мухлислар мексикаликлар ғалабасини башорат қилган эдилар. Лекин, АҚШ футболчилари ўйинни 2:0 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилдилар. Бразилия-Бельгия учрашувида 2:0 ҳисоби қайд этилди.

Нимчорак учрашувлари чемпионат мезбонларидан бири учун омадсиз бўлди. Японлар Туркия жамоасидан 0:1 ҳисобида енгилиб, ўйиндан чиқдилар.

Иккинчи мезбон корейсларга эса омад кулиб боқди – улар италияликларни 2:1 ҳисобида мағлуб этдилар.

Чорак финал учрашувлари 21 ва 22 июнь кунлари бўлиб ўтади.

Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмитаси Чирчиқ шаҳар ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Муяссар Ибрагимовага турмуш ўртоғи **Шавкат ИБРАГИМОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Телефонлар: Хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48. Эълонлар: 133-40-48, 136-56-29.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 8 рақами билан рўйхатга олинган.

Газета «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Буюртма Г-555. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи – 205. Босишга топшириш вақти – 20.00 Босишга топширилди – 19.15. 1 2 3 4 5 6